

Ny gjødselbrukforskrift

Nye krav, og litt om tiltak

Martin Søgner
Gjødselbrukforskrift m.m.
Vik

Illustrasjonsbilde: Øyvind Vatshelle

Statsforvaltaren i Vestland

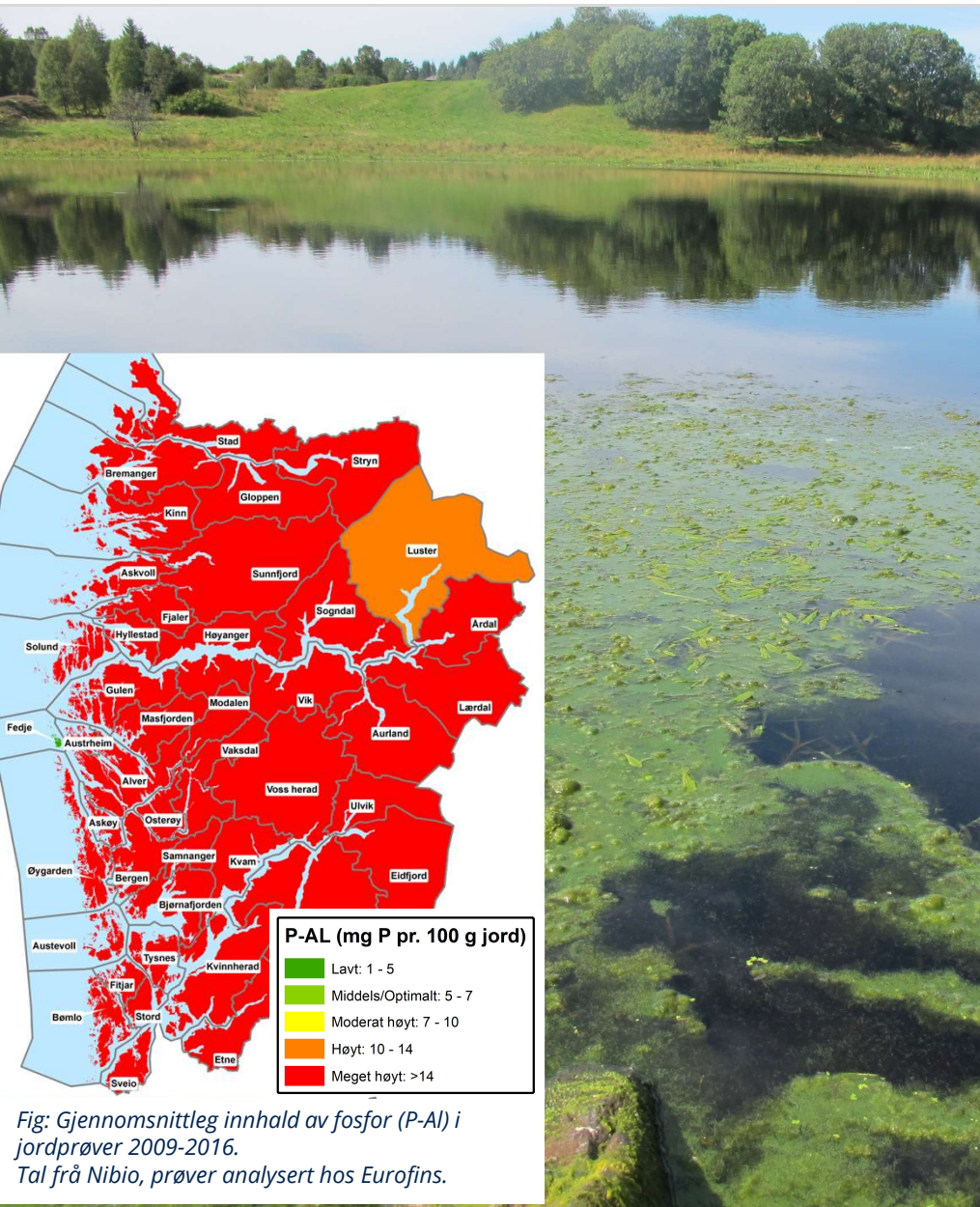
23.03.2026

Grunnar til nytt, strengare regelverk

- Førre forskrift var gamal..
- Mykje har endra seg
 - Gjødsling, husdyrproduksjon, utstyr
 - Miljøkrav: vasskvalitet, biomangfald, klima
 - Ressursutnytting: få mest mogleg ut av næringsstoffa

Det er fosforoverskot i drifta
Fosforoverskot havner i jorda
Fosfor i ferskvatn gir algevekst og dårleg vasskvalitet

LOVDATA Søk etter lover, forskrifter, dommer, stortingsvedtak Søk Logg inn

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

Dato	FOR-2025-01-29-115
Departement	Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet
Ikrafttredelse	01.02.2025, 01.01.2026, 01.01.2027, 01.01.2030
Endrer	FOR-2003-07-04-951
Hjemmel	LOV-1981-03-13-6-§9, LOV-1981-03-13-6-§81, LOV-1981-03-13-6-§82, LOV-1995-05-12-23-§3, LOV-1995-05-12-23-§11, LOV-2003-12-19-124-§5, LOV-2003-12-19-124-§6, LOV-2003-12-19-124-§7, LOV-2003-12-19-124-§9, LOV-2003-12-19-124-§11, LOV-2003-12-19-124-§12, LOV-2003-12-19-124-§14, LOV-2003-12-19-124-§15, LOV-2003-12-19-124-§17, LOV-2003-12-19-124-§18, LOV-2003-12-19-124-§23, LOV-2003-12-19-124-§33, FOR-2003-12-19-1790, LOV-2011-06-24-29-§8 [-] Skjul
Kunngjort	04.02.2025 kl. 14.35

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet 29. januar 2025 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 9, § 81 og § 82, lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 11 første ledd, lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven) § 5, § 6, § 7, § 9, § 11, § 12, § 14, § 15, § 17, § 18, § 23 og § 33, forskrift 19. desember 2003 nr. 1790 om myndighetsfordeling etter lov om matproduksjon og mattrygghet mv. og lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven) § 8 andre ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XX kap. II nr. 13b (direktiv 91/676/EØF) og kap. V nr. 32 (direktiv 86/278/EØF som endret ved forordning (EU) 2019/1010).

Kapitelloversikt:

- Kapittel 1. Innledende bestemmelser (§§ 1 - 3)
- Kapittel 2. Krav til oppsamling og lagring av organiske gjødselvarer (§§ 4 - 13)
- Kapittel 3. Krav til bruk av gjødselvarer (§§ 14 - 21)
- Kapittel 4. Særlige bestemmelser om bruk av gjødselvarer med avløpsslam (§§ 22 - 23)
- Kapittel 5. Særlige bestemmelser om bruk av gjødselvarer der bruken reguleres ut fra gjødselverens tungmetallinnhold (§§ 24 - 25)
- Kapittel 6. Krav til plan og dokumentasjon (§§ 26 - 29)
- Kapittel 7. Tilsyn, klage, straff mv. (§§ 30 - 34)
- Kapittel 8. Ikrafttredelse, overgangsregler og endring av forskriften (§§ 35 - 37)

Vedlegg 1: normtall for forventet mengde fosfor (P) per individ av ulike dyreslag

Vedlegg 2: normtall for forventet mengde nitrogen (N) per individ av ulike dyreslag

Innhold

1. Tidlegare spreiefrist på hausten
2. Krav til lagring, fôringsplass mm.
3. Krav til max-gjødsling med fosfor
4. Godkjenning for å gjødsla innmarksbeite
5. Avstand til vassdrag
6. Gjødslingsjournal og dokumentasjon
Gjødslingplan og jordprøver

Forskrifta gjeld alle gjødselslag, inkl. mineralgjødsel
Kommunen har mindre myndigheit til dispensasjonar
Betre oppfølging av regelverket

1. Spreiefrist og lagerkapasitet

Foto: :Altifilm / landbrukskontoret i Alver

Statsforvaltaren i Vestland

23.03.2026

Spreiefristar for gjødsel og pressaft i Vestland

✓ Seinast 15. september

Overgang 2026: 1. nov. dersom nedmolding. Ikkje tilrådd, søk heller dispensasjon!
Unntak 2027-28*) 1. nov. dersom nedmolding. Ikkje tilrådd, søk heller dispensasjon!

✓ Tidlegast 1. mars

Overgang 2026: 15. februar

✓ Slått, beiting eller etablering av plantevekst etter siste spreining.

Kan innebære at siste gjødsling må vere imidten av august?!
Unntak 2027-28*) Ikkje «haustekrav»

✓ Lagerkapasitet min. 8 mnd produksjon, og fram til lovleg spreining

✓ Statsforvaltaren kan gi dispensasjonar berre i særskilte tilfelle

**) Unntak 2027-28 gjeld berre føretak som hadde knapp lagerkapasitet då forskrifta blei innført. Gjeld ikkje ved ombygging til lausdrift / ombygging som aukar gjødselmengda.*

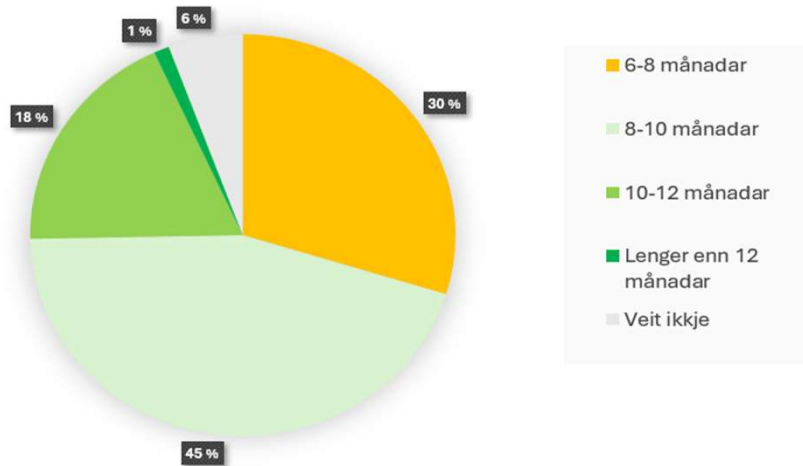

Vestland manglar gjødsellager

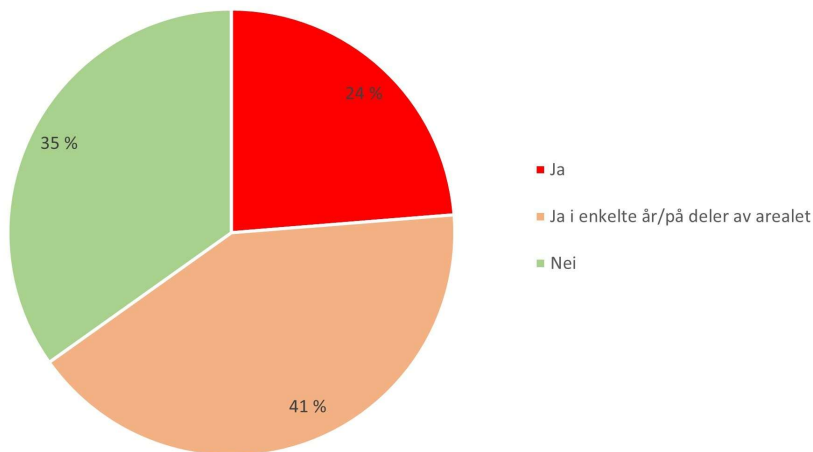
Spørjeundersøking, svar frå 334 bønder i Vestland, feb 2025
91 % mjølk, 5 % gris/fjørfe, 4 % kombinasjon

- 30 % har mindre enn 8 mnd lagerkapasitet
- 65 % spreier gjødsel etter siste hausting
- Svar om aktuelle tiltak for å klare spreiefrist haust:
 - Tomt lager 15. sept
 - Søke støtte til nytt lager (59 % av dei som bør gjere tiltak)
 - Transport til andre lager på vinteren
 - Redusere dyretalet (43 % av dei som bør gjere tiltak!)
 - Større tankvogn
 - Levering til biogassanlegg
 - Bygge tak / dekke over lager

Lagerkapasitet i månadar - Vestland

"Er det vanleg at du spreier husdyrgjødsel etter siste slått/beiting?"

2. Oppsamling og lagring av husdyrgjødsel og silopressaft

Statsforvaltaren i Vestland

23.03.2026

Husdyrgjødsel og silopressaft, døme

- Nytt fjøs/gjødsellager/silo vekke frå vassdrag (§ 4)
- Fjerne gjødsel frå permanent fôringsplass, luftegard mm (§ 6)
- Kommunen skal ikkje lenger godkjenne før bruk av gjødsellager / silo (§ 7) Krav til dekke over lager for grisegjødsel blir avklara seinare.
- Max 3 år lagring av hestegjødsel (§ 8)
- Oppsamling av pressaft òg frå bakkesilo / plansilo (§ 9)
- Rundballar skal ikkje lagrast på flaumutsett område, og i god avstand frå drenerings-system, vassdrag og sjø (§ 9)
- Oppsamling av vaskevatn frå husdyrrom ved nybygg og ombygging (§ 10)

Råd ved bygging av gjødsellager og silo

- byggteknisk kvalitetssikring

- ☐ Drenering rundt lageret, med inspeksjonskum for kontroll av moglege lekkasjar
- ☐ Tappekran skal ha dobbelt og låsbar sikring
- ☐ Luker skal vere sikra med lås
- ☐ Tappeplass skal vere utforma slik at ein unngår forureining
- ☐ Lager, portar og utstyr skal vere godkjend i høve Norsk Standard / andre godkjenningssordningar
- ☐ Stor nok kum for oppsamling av pressaft
- ☐ Lager på leigejord: Leigeavtale på minst 10 år

3. Kor mykje gjødsel

Foto: Norsk landbruksrådgiving

Statsforvaltaren i Vestland

23.03.2026

Kor mykje gjødsel (fosfor) kan du spreie

Fosforgrensa gjeld for sum av all tilført gjødsel; organisk gjødsel og mineralgjødsel. For føretak som produserer / brukar meir enn 75 kg P: (§ 20)

Trinnvis innskjerping frå no, fram mot 2033.

Alt 1 Følgjer grensa

Alt 2 Balanse gjødsling: differansen mellom P inn og P ut må ikkje overstige 1:1

	2025 - 2026	2027 - 2029	2030 - 2032	2033 →
Rogaland	3,5	3,1	3,0	2,7
Vestland mm	3,5	2,8	2,5	2,3
Innmarksbeite	2,0			

Max-grenser for fosfor (kg P/daa), samla for alle gjødselslag.

Fosforgrensa i praksis

Husdyrgjødsla må bli spreidd på meir areal

	2024 Gamal forskrift om gjødselvere 4 daa/GDE				Frå 2033 Gjødselbrukforskrift 2,3 kg P/daa			
	Dyretal	GDE		Arealbehov	Fosfor	Fosfor	Arealbehov	Auka arealbehov
	stk	dyr/GDE	daa/dyr	daa	kg/stk	kg/år	daa	%
Verpehøns	7500	100	0,040	300	0,12	900	391	30
Slaktekylling 32-38 dg	280000	1750	0,002	640	0,0086	2408	1 047	64
Slaktekylling 40-45 dg	280000	1750	0,002	640	0,0116	3248	1412	121
Sau	200	7	0,571	114	2	400	174	52
Avlsgris	105	3	1,333	140	8,1	850	370	164
Slaktegris	2100	20	0,200	420	0,37	777	338	-20
Mjølkeku	50	1	4,000	200	15	750	326	63
Ungdyr	30	3	1,333	40	5	150	65	63
Ammeku	25	1,5	2,667	67	8	200	87	30

Fosforkalkulator på nett (landbruksdirektoratet)

Til instruks

Hvis region og periode ikke velges ligger dagens krav på 3,5 kg P pr daa til grunn (men med nye faktorer for husdyrhold).
Har du lagt inn tall og endrer på Region MÅ du også foreta et nytt valg av periode.

Region: Alle fylker utenom Rogaland, Troms og Finnmark Periode: 01.01.2027 – 31.12.2029

Tillatt mengde P i regionen for 01.01.2027 – 31.12.2029 er 2,8 kg/daa for fullt og overfl. dyrka jord.

Husdyr fra søknad om produksjonstilskudd

Dyr	Kode	Dyrslag	Fødsel	Slakte	01.01.2025 – 31.12.2026	01.01.2027 – 31.12.2029	01.01.2030 – 31.12.2032	01.01.2033
Storfe	120	Melkekyr: avdrått under 7 tonn=>	15,00	33	31	480		
		Melkekyr: avdrått 7 – 9,5 tonn=>						
		Melkekyr: avdrått over 9,5 tonn=>						
	121	Ammekyr, kalvet de siste 15 måneder	8,00					
Sauer	119	Ungdyr, slaktevekt 320 kg v/ 18 mnd	5,00	40	39	198		
	145	Søyer, født i fjor eller tidligere	2,00		25	50		
	146	Værer, født i fjor eller tidligere	2,00					
	139	Melkesau, født i fjor eller tidligere	2,00					
Geit	140	Melkegeiter	2,00					
	142	Ammegeiter	2,00					
Hester	115	Hester, under 3 år (i avl eller ikke)	5,00					
	116	Hester, 3 år og eldre (i avl eller ikke)	7,50					
	193	Hester i pensjon. Ant. beiteuker :						
Griser	155	Avlspurker, minst ett kull	8,10					
	155	Purkering*: avlspurker i nav	2,40					
	155	Purkering*: avlspurker i satellitt	14,30					
	158, 159	Unggris til avl	0,53					
	Lev.data	Solgte ungpurker/råner >50 kg/>15 uker	0,53					
Fjølfe	184 el.	Slaktegris: vekt < 130 kg	0,37					
	Lev.data	Slaktegris: vekt > 130 kg						
Fjølfe	161	Verpe- og rugehøner, > 20 uker	0,120					
		Avlsdyr høner (slaktekyllingmødre)	0,250					
	168	Avlsdyr gjess	0,250					
	168	Avlsdyr ender	0,250					
	168	Avlsdyr kalkun	0,250					
	185	Livkylling, påsatt til verpehøns	0,014					
		Sl.kylling vokser raskt (levendevekt) <2,3 kg	0,009					
	186	Sl.kylling vokser raskt: > 2,3 kg						
		Sl.kylling vokser sakte <2,5 kg	0,012					
		Sl.kylling vokser sakte > 2,5 kg						
	188	Slaktekalkuner: slaktevekt inntil 9 kg	0,106					
	187	Slakteender	0,025					
	189	Slaktegjess	0,025					
	Sum fosfor på gården pr. år fra husdyr:			728				

* For avlspurker, satellitt i purkering: beregnet 1,22 årspurker per avlsdyr, 2,2 kull per purke og 6,5 innsett per dyreplass per år. 2/3 av totalt føropptak (gjødsla) er i satellitt og 1/3 i nav.

Beite utenom godkjent spredeareal

Ant. dyr	Uker	Timer	Sum P
31	5	12	22,4
39	5		18,8
25	11		10,6
Sum P ved beite utenom spr.areal			51,7

Mineralgjødning

Type	Mengde (kg)	Sum P
NPK 25-2-6	5 400	86,4
Biorest % P		
Sum P fra mineralgjødning		86,4

Godkjent spredeareal

Eierskap (PT)	Automatisk godkjent			Godkjent netto innmarksbeite		
	Fulldyrka jord (daa)	Overfl.dyrka jord (daa)	Sum P	Husdyr- og mineralgj. (daa)	Mineralgjødning (daa)	Sum P
Egen jord	60	20	224 kg P			
Leid jord	90	30	336 kg P			
Sum	150	50	560 kg P			

Oppsummering

P på godkjent spredeareal	fulldyrka og overfl.dyrka godkj. netto innmarksbeite	Sum P
560 kg P	560 kg P	560 kg P
+ Reduksjon beite utenom godkjent spredeareal		52 kg P
- Disponibelt P fra husdyr	728 kg P	814 kg P
- disponibel mineralgjødning	86 kg P	
= Netto fosfor		-202 kg P

Du må bortsaffe (nabosamarb., biogass ol.) 202 kg P

Dette tilsvarer 72 dekar fulldyrka/overflatedyrka jord eller 101 dekar netto innmarksbeite.

Egne kommentarer

Alle bør rekne situasjonen på eige føretak!

Har eg nok spreieareal for eigen husdyrgjødning?
Kor mykje manglar?

Ein kan sjå korleis ulike tiltak slår ut, til dømes:

- ☐ leige av areal
- ☐ å kutte ut mineralgjødning med fosfor

Kva blir situasjonen fram i tid, når krava blir strengare.

Tips: velg region og periode

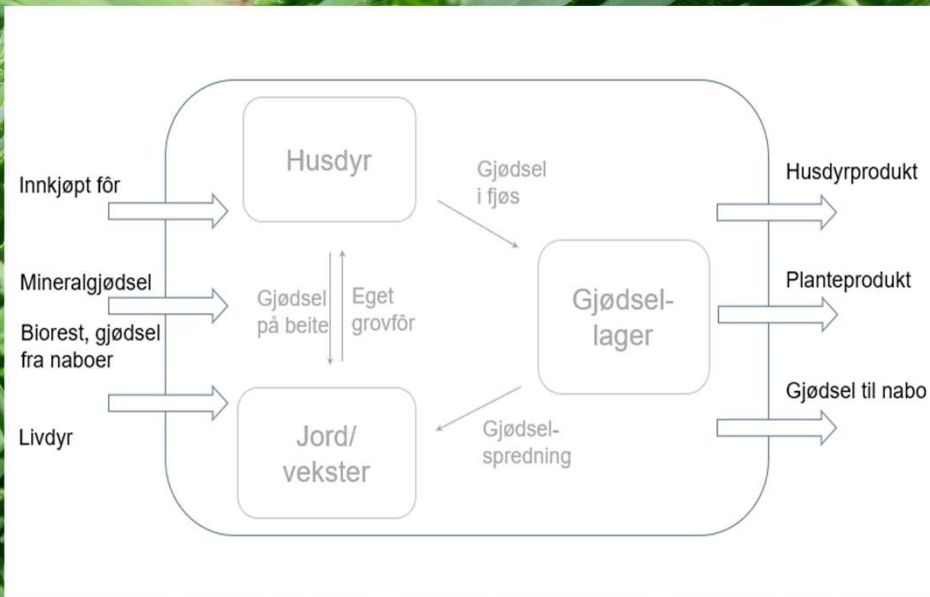
Balansegjødsling frå 2027

Eit unntak frå fosforgrensene, som *kan* vere aktuelt dersom ein tek så store avlingar at fosforbehovet er høgare enn grensa.

Fosforrekneskap: differansen mellom fosfor inn og fosfor ut må ikkje overstige 1:1

Retningsliner / utrekning blir klart hausten 2026. Nytt: blir vurdert om det skal bli rekna på teignivå heller enn gardsnivå

Må melde til kommunen.
Jordprøver max 4 år gamle.
Framleis max 3,5 kg fosfor pr dekar.

Løsttransport av husdyrgjødsel til meier
Sprenging med slangespreier. Foto: Sverre

Husdyrgjødsel på meir areal

Mange mjølkebruk, svin og fjørfe manglar spreieareal. Aktuelle tiltak:

- ☐ Kjøpe og leige meir areal.
Nydyrking. Lage nye innmarksbeite.
- ☐ Meir gjødseltransport til leigejord
Husdyrgjødsel på meir innmarksbeite
- ☐ Gje vekk / selge husdyrgjødsel
Levere gjødsel til biogassanlegg?
- ☐ Balansegjødsling til høge avlingar?
- ☐ Meir beiting i utmark = mindre gjødsel
- ☐ Mineralgjødsel med mindre / utan fosfor
Kraftfôr med mindre fosfor?
- ☐ Redusert andel kraftfôr?
- ☐ Redusere dyretallet – helst ikkje!

Sauebruk:

- ☐ Fordele sauemøkka på større areal?
- ☐ Passe på fosforgrenser og -behov ved evt. mottak av husdyrgjødsel / biorest

Å lage nye innmarksbeite etter skogshogst

- Skoglova: Fritak frå foryngingsplikta for å omdisponere skog til beite.
I dag: kommunen kan gi fritak etter hogst
Forslag til endra skoglov: søknad *før* hogst
- EU si avskogingsforordning frå 30.12.2026
Kan bli ulovleg å omsetje tømmer mm.
frå avskoga areal

Spreieareal i kommunen

 Landbruksdirektoratet Eanandoallodirektoráhtta		Fylke	Kommune
		VESTLAND	VIK
		Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2025-2026 (daa)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2023--> (daa)
		104	159
		48	73
		35	53
		31	91
		16	61
		15	23
		15	43
		13	46
		9	13
		8	25
		8	46
		5	53
		4	127
		0	33
		-2	3

Kan biogassanlegg bli til nytte for bonden?

	Årleg mengd (tonn)	Fosfor (tonn)	Behov spreie-areal 2033
Matavfall mm.	10 500	10	4 350 daa
Husdyrgjødsel	27 000	16	7 000 daa
Fiskeensilasje og fiskeslam	17 700	65	28 000 daa
Total		91	40 000 daa

Døme på fosforkjelder for eit biogassanlegg

Landbruket i Vestland har ikkje ledig spreie-areal for fosfor frå fiskeoppdrett og matavfall!

Ønskje:

- bonden kan levere husdyrgjødsel, og få tilbake mindre fosfor (men mykje nitrogen)
- flytande biorest blir brukt til lokalt landbruk
- fast biorest med meir fosfor blir brukt til gjødselprodukt, for «eksport»

Det kan bli utfordrande å gi mindre fosfor tilbake til landbruket dersom:

- anlegget tek imot mykje fosfor frå andre kjelder
- anlegget får ikkje separert nok fosfor ut med fast biorest

Det er ikkje enno utvikla gjødselprodukt frå fast biorest.

Inga løysing å lage jordblanding, jordforbetring, biokull eller å dumpe!

4. Gjødsling på innmarksbeite

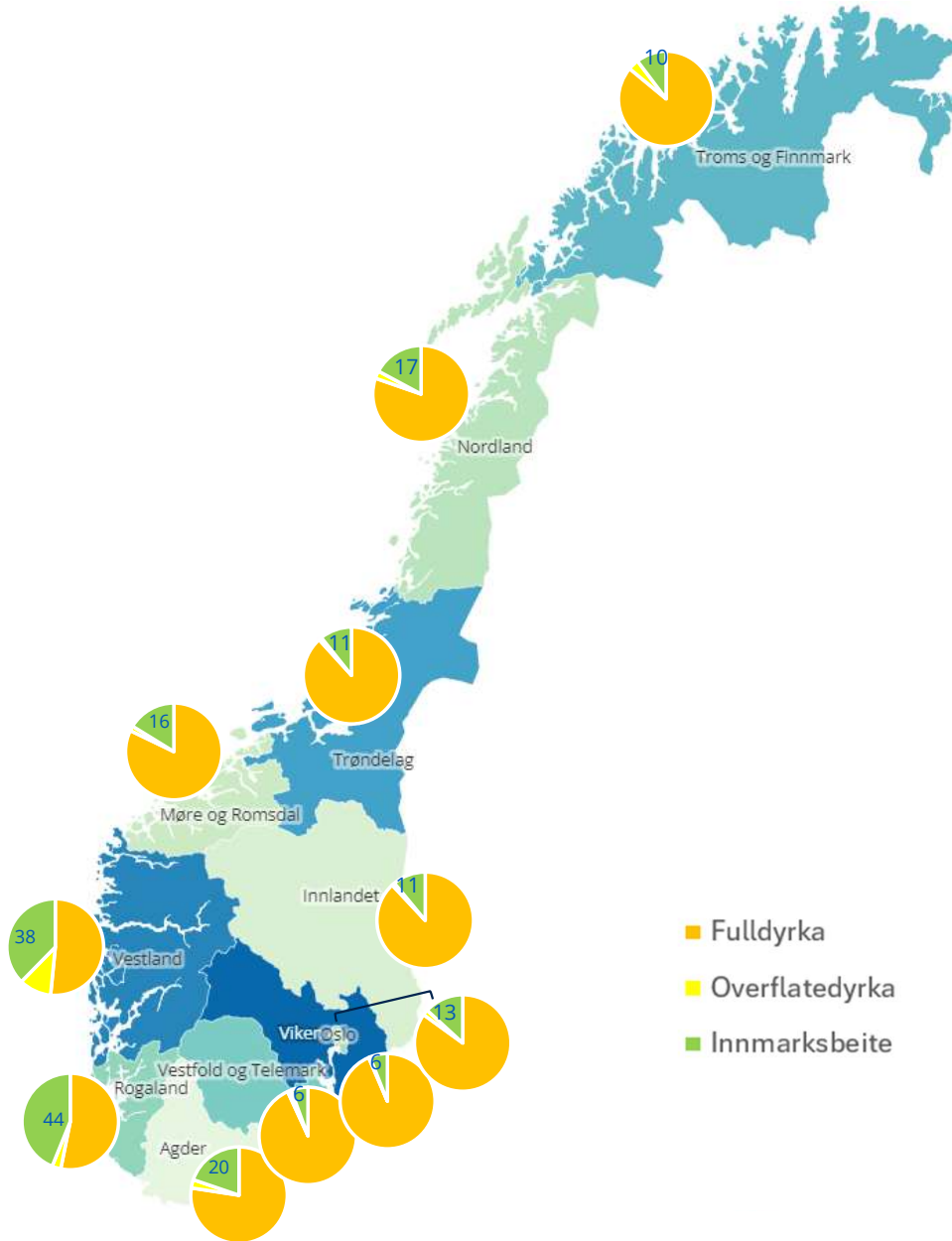

Foto: Øyvind Vatshelle

Statsforvaltaren i Vestland

23.03.2026

Innmarksbeita er viktig ressurs i Vestland

- ✓ Utgjør nær 40 % av jordbruksarealet i Vestland
- ✓ Nær 60 % av areal innmarksbeite blir gjødsla. 40 % er ugjødsla *
- ✓ mineralgjødsel på nær 50 %
husdyrgjødsel på ca. 25 %

Ikkje alt innmarksbeite kan vere spreieareal for gjødssel

Unngå gjødsling på artsrik
naturbeitemark!

Heller RMP-tilskot for beiting.

Innmarksbeita må vere godkjent som spreieareal før du spreier husdyrgjødsel, mineralgjødsel eller kalk!

NB! Gjeld no: Husdyrgjødsel på innmarksbeite krev godkjenning

*Eige søknadsskjema frå kommunen.
Hugs uttale frå grunneigar.*

Du slepp normalt ny godkjenning der du har dokument med tidlegare godkjenning.

Mineralgjødsel og kalk: til og med 2027 kan du spreie på tidlegare gjødsla beite *

Nytt beite: Du kan søkje kommunen om å bruke gylle for å opparbeide nye beite.

** etter gjødslingsplan 2022 eller 2023*

5. Avstand til vassdrag

Foto: Øyvind Vatshelle

Statsforvaltaren i Vestland

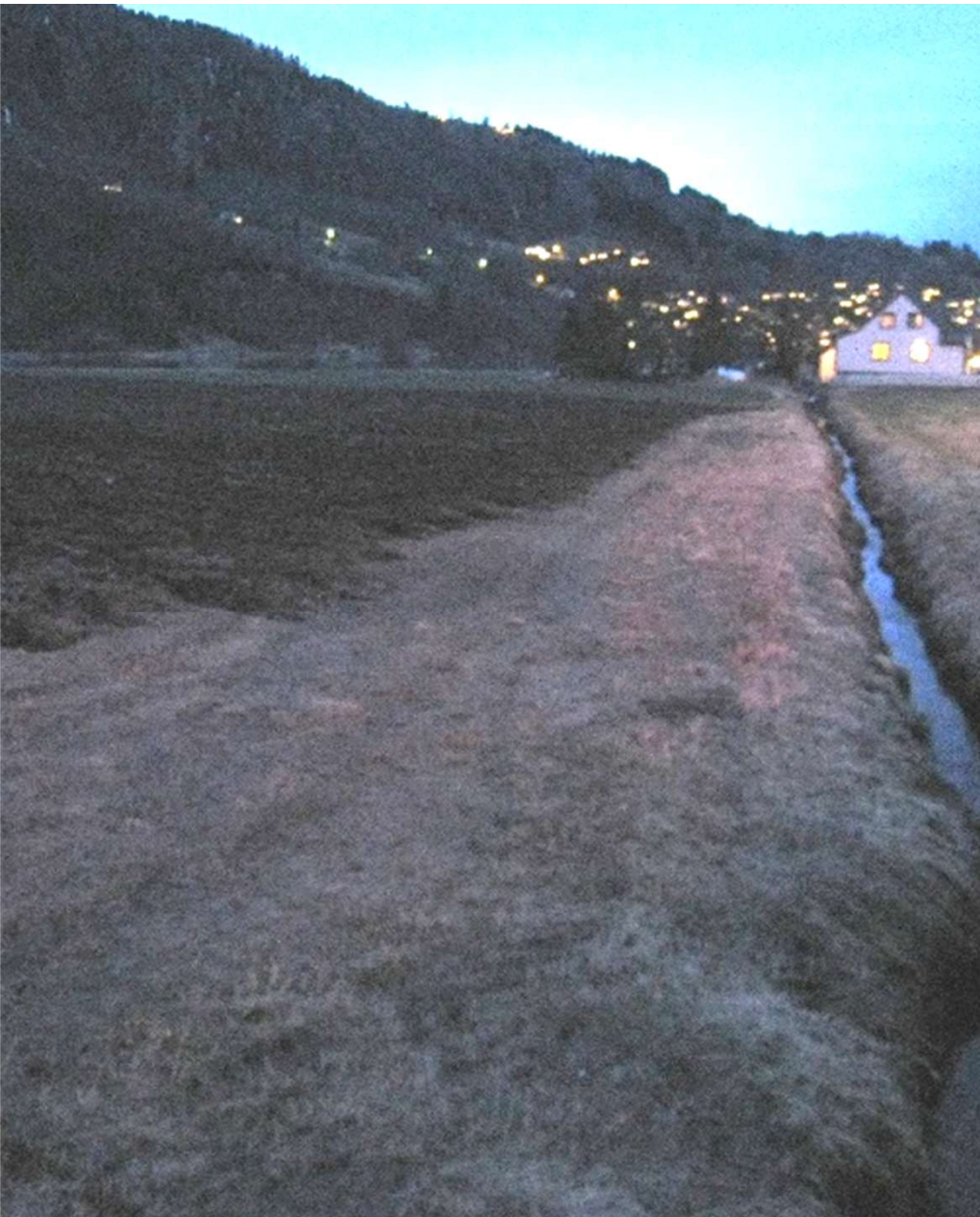
23.03.2026

Avstand til vassdrag ved gjødsling

Innmarksbeite: Minst
6 meter avstand til vassdrag

Full- overflatedyrka: Minst
2 meter avstand til vassdrag

Avstand til vassdrag – anna drift

Plantevernmiddel

- ✓ Min. 3 meter frå overflatevatn
evt. større avstand på etikett
- ✓ Forbode i kantsone

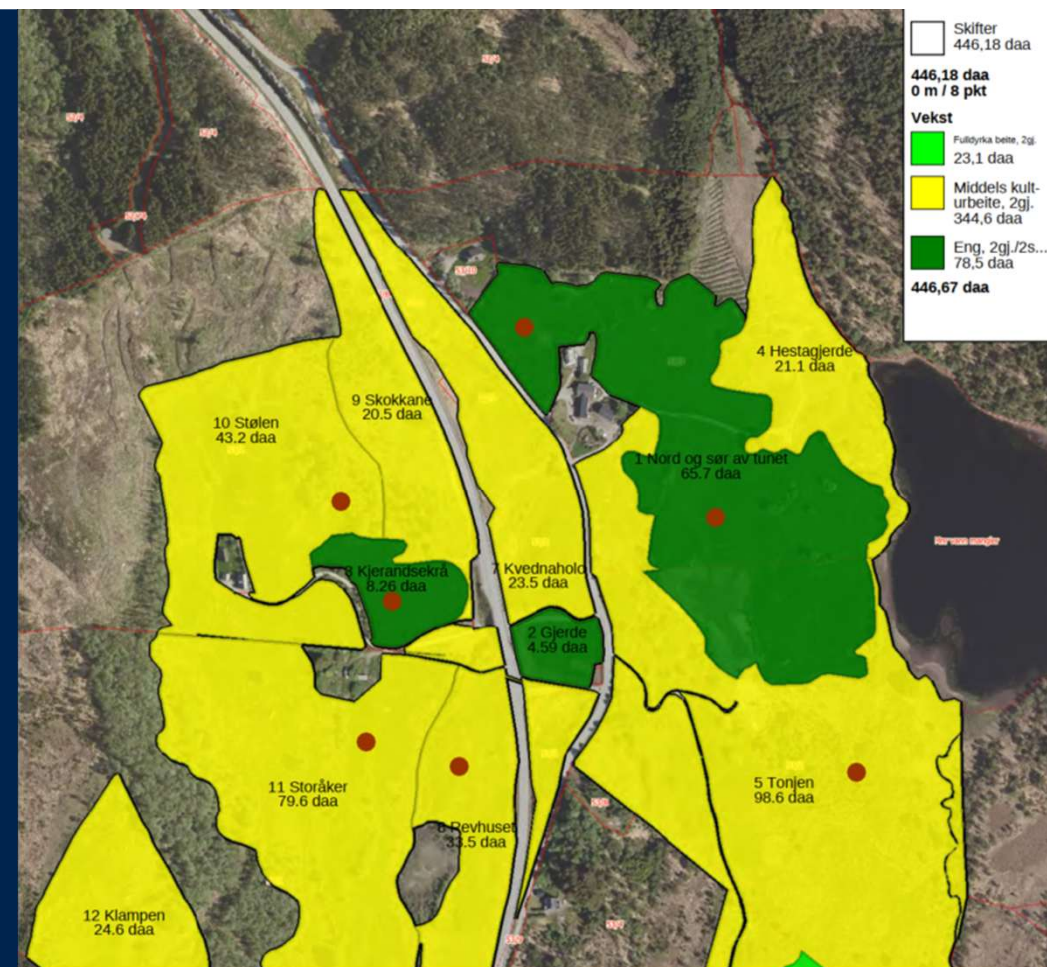
Jordarbeiding

- ✓ Min. 2 meter vegetasjonssone ved
årssikker vassføring
(kan vere gamal eng og hausting)

Naturleg vegetasjonsbelte

- ✓ Ikkje lov å fjerne buskar, tre og anna

6. Gjødslingsplan, gjødslingsjournal og jordprøver

Statsforvaltaren i Vestland

23.03.2026

Gjødslingsplan NYTT frå 2026

- Alle som gjødsjar meir enn 25 daa må ha plan (eller meir enn 5 daa potet / grønsaker)
- Gamle fritak frå krav om plan gjeld ikkje
Ikkje lenger høve til å søke kommunen om fritak.
Ved særskild ekstensiv drift kan ein søkje Statsforvaltaren om dispensasjon.
- Nytt: Gjødslingsplanen må vise husdyrgjødsel du tek i mot eller gir vekk!
- Gjødslingsplanen må bli oppdatert kvart år!

Frå 2026: Alle må føre gjødseljournal!

- **Alle** skal notere utført gjødsling!
Øg ved ekstensiv drift
Øg om du ikkje må ha gjødslingsplan.
Notat digitalt eller på papir.
- Gjødseljournalen skal vise::
 - kor og når det er gjødsla
 - type og mengd gjødsel
 - kor mykje nitrogen og fosfor for kvart areal
 - kor mykje nitrogen og fosfor totalt

NYTT frå 2026: Oversikt over gjødsel ein gir vekk/sel eller tek imot

- Dei som gir vekk / selgjer meir enn 75 kg fosfor i organisk gjødsel på eitt år skal dokumentere og rapportere.
- Dei som tek imot meir enn 75 kg fosfor i gjødsel skal dokumentere mottak.
- Dokumentasjon = lag oversikt med:
 - type gjødsel, mengd
 - kilo fosfor
 - dato og mottakar

75 kg P = dømes ca. 150 kubikk gylle frå storfe, eller fastgjødsel frå 45 sauer (3 mnd fjellbeite).

Jordprøver

- Ulike krav til maks alder:
 - normalt max 8 år (§ 26)
 - max 4 år: balansegjødsling (§ 20)
 - max 4 år: potet og grønsaker (§ 21)
 - max 2 år: avløpsslam (§ 22)
- Representative jordprøver, koordinatfesta, kan ta ut sjølv
Gamle kartfesta prøver er gyldig ut 2029.
- Analyseresultat skal (etter kvart) bli innlevert til offentlig register

Vestland	Frå 2025	2026	2027	2028	2029	2030	...	2033 →
Spreietidspunkt	15. sept utan nedmolding 1. nov med nedmolding Ikkje krav om hausting etter gj. 15. februar		15. september Hausting etter siste spreiiing 1. mars <i>Føretak med overgangstid: 1. nov med nedmolding. Ikkje krav om hausting etter gj.</i>		15. september Hausting etter siste spreiiing 1. mars			
Fosforgrense	3,5 kg P/daa		2,8 kg P/daa			2,5 kg P/daa		2,3 kg P/daa
Husdyrgjødsel på innmarksbeite	Søknadspliktig Godkjenningar gitt før 1. feb 2025 gjeld framleis							
Mineralgjødsel på innmarksbeite	Tillate så lenge du har gjødslingsplan frå 2022 eller 2023 som viser at det blei brukt mineralgjødsel før 1. feb 2025				Søknadspliktig			
Gjødslingsplan	Som før Gamle fritak ok	Krav etter ny forskrift § 26: Nye krav til kven som skal ha gjødslingsplan, Truleg ikkje høve til fritak						
Gjødslingsjournal inkl. oversikt over motteke gjødsel meir enn 75 kg P	Ikkje krav	Krav etter ny forskrift § 27: Alle skal føre journal, òg dei som ikkje har krav om gjødslingsplan						
Innrapportering ved bortskaffing av gjødsel meir enn 75 kg P	Kravet gjeld frå det tidspunktet som Landbruksdirektoratet bestemmer							
Jordprøver	Jordprøver tatt før 2025 er godkjent, så lenge dei er kartfesta og gir info om jordart, pH, P-Al og moldinnhald					Uttak og analyse av jordprøver skal følge krav i § 29		
Innrapportering av jordanalyseresultat	Kravet gjeld frå det tidspunktet som Landbruksdirektoratet bestemmer							

Nye krav til bruk av gjødning

Ny gjødselbrukforskrift blir viktig for vestlandsbonden. Foto: Øyvind Vasthelle, SPVL.

Det nye gjødselregelverket gjeld frå 1. februar 2025. For bonden er dette ei innstramming i bruk av gjødning. Her går vi inn på nye krav som gjeld i Vestland frå 2025.

Publisert 20.02.2025

Formålet med forskrifta er å legge til rette for rett gjødning, gode avlingar, mindre avrenn av vassdrag og ta vare på biologisk mangfald. Den nye forskrifta gjeld bruk av både husdyrgjødsel og mineralgjødsel. Krav knytt til spreiemengd og spreispunkt gjeld ulike delar av

Nye fristar for spreing av gjødning

Nye fristar for spreing i Vestland blir mellom 1. mars og 15. september, og gjeld alle kommunar. Det skal alltid haustast ei avling etter siste gjødning. Det blir såleis slutt på sein haustgjødning med nedmolding, slutt på spreing av pressaft utover hausten og kommunale forskrifter med utsett spreing på grasmark. Det er framleis forbodt på frosen eller snødekt mark. Mange må no planlegge meir spreing av husdyrgjødsel forsommar, for å unngå gjødning som må ut etter siste slått. Kommunen kan ikkje gjødselspreing etter fristen. Statsforvaltaren får høve til å gi dispensasjon, men berre i tilfelle.

I 2025 og 2026 er det ei overgangsordning med fristar 15. februar og 15. september for spreing med nedmolding fram til 1. november. Dei som har for lite lagar haustgjødning ut 2028 med høve til å spreie med nedmolding fram til 1. november, gjeld berre dersom det ikkje er vesentlege endringar i drifta, til damstalling av mjølkrobot.

Kommunen må godkjenne innmarksbeite som skal brukast

Det er nytt at dette gjeld både for mineralgjødsel og husdyrgjødsel. Kommunen må godkjenne innmarksbeite som skal brukast. Alle bruk av husdyrgjødsel på innmarksbeite skal dokumentast med tidlegare godkjenning. Sakshandlinga skal opne for godkjenning mot gjødning det det ikkje er ønska.

Mineralgjødsel kan som ei overgangsordning bli spreidd på grasmark fram til 1. november 2025-2027 dersom gjødslingsplan for 2022 eller 2023 viser beitet. I andre tilfelle må kommunen godkjenne innmarksbeite mot gjødning.

Avstand til vassdrag

Det er krav om minst to meter gjødslingsfri sone mot vassdrag. For innmarksbeite er denne sona utover til vassdrag.

Hugs nye fristar for spreing av husdyrgjødsel

15. september er siste frist for spreing av husdyrgjødsel om hausten. Det er no slutt på at kommunen kan fastsette egne fristar, og det er berre Statsforvaltaren som kan gi dispensasjon frå fristen.

Publisert 02.07.2025, Sist endra 22.08.2025

Nye spreiefristar i alle kommunar

Fristen for å spreie organisk gjødsel i Vestland er 15. september. Det blir såleis slutt på sein haustspreing av husdyrgjødsel. Alle kommunale forskrifter med utsett spreiefrist på grasmark er oppheva. Spreing av silopressaft har same frist 15. september.

Gjødsellageret bør bli tømt etter andreslått

Det er eit mål å få spreidd mest mogleg av husdyrgjødsel vår og forsommar, då jul og haustspreing av husdyrgjødsel. Alle kommunale forskrifter med utsett spreiefrist på grasmark er oppheva. Spreing av silopressaft har same frist 15. september.

Det kan lønne seg å gjere avtale om bruk av ledige gjødsellager, dersom det kan tåle å ha nok plass i gjødsellageret. For ein tek i bruk eldre lager som har stått to år, kan det vere ei god idé. Det kan ikkje bli gjeve behov for oppgradering for å unngå fare for lekkasje.

Godkjenning av innmarksbeite som spreieareal

Statsforvaltaren i Vestland har laga ny rettleiar om godkjenning av innmarksbeite som spreieareal.

Rettleiarer skal vere til hjelp for kommunane når dei skal handtere søknader. Rettleiarer skal vere til hjelp for kommunane når dei skal handtere søknader. Rettleiarer skal vere til hjelp for kommunane når dei skal handtere søknader.

Det er viktig at kommunane informerer feretuk om at dei må ha godkjenning for å kunne bruke innmarksbeite som spreieareal. I tillegg har vi laga ei rettleiar som kan hjelpe kommunane med godkjenning og bruk av innmarksbeite som spreieareal.

Bakgrunnen for dette er ny gjødselbrukforskrift som gjeld frå 1. februar 2025. Kommunen må godkjenne innmarksbeite som skal brukast. Alle bruk av husdyrgjødsel på innmarksbeite skal dokumentast med tidlegare godkjenning. Sakshandlinga skal opne for godkjenning mot gjødning det det ikkje er ønska.

Mineralgjødsel kan som ei overgangsordning bli spreidd på grasmark fram til 1. november 2025-2027 dersom gjødslingsplan for 2022 eller 2023 viser beitet. I andre tilfelle må kommunen godkjenne innmarksbeite mot gjødning.

Avstand til vassdrag Det er krav om minst to meter gjødslingsfri sone mot vassdrag. For innmarksbeite er denne sona utover til vassdrag.

Rettleiing og søknad

Spørsmål kan rettast til kommunen!

- [Rettleiing frå landbruksdirektoratet](#)
- [Kommentar/rundskriv landbruksdirektoratet](#)
- [Fosforkalkulator \(landbruksdirektoratet\)](#)
- [Nettsak om nye krav \(Statsforvaltaren\)](#)
- [Innmarksbeite som spreieareal \(Statsforvaltaren\)](#)
- [Søknad direkte til kommunen, evt. eige skjema](#)
- [Spreiefrist for gjødning – søknadsskjema](#)
- [Nye krav til gjødslingsplan og gjødseljournal, 2026](#)
- med meir ...

Foto:

Ta med deg heim:

- Start tidleg; rekn gjennom eigen situasjon – bruk fosforkalkulatoren
- Sjå på lager, areal og gjødslingspraksis
- Skaff oversikt: journal, plan og jordprøver
- Søk godkjenning no, om du vil gjødsle innmarksbeite i år
- Ta kontakt med kommunen ved usikkerheit

Takk for meg!

Martin Søgne

rådgjevar

martin.sognen@statsforvalteren.no

Tlf 57 64 30 79

Statsforvaltaren i Vestland

Facebook @SFVestland

Twitter @SFVestland

LinkedIn @SFVestland

Abonner på nyhende www.statsforvalteren.no/vl

Foto: Øyvind Vatshelle